

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 22.5.2017
COM(2017) 503 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Tšekin vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2017 lähentymisohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto**

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2017 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen²,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat³,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 vuotuisen kasvuselvityksen⁴, mikä aloitti vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 asetuksen (EU) N:o 1176/2011⁵ perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tšekki ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Tšekkiä koskeva vuoden 2017 maaraportti⁶ julkaistiin 22 päivänä helmikuuta 2017. Siinä arvioitiin Tšekin edistymistä neuvoston 12 päivänä heinäkuuta 2016 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² COM(2017) 503 final.

³ P8_ TA(2017)0038, P8_ TA(2017)0039 ja P8_ TA(2017)0040.

⁴ COM(2016) 725 final.

⁵ COM(2016) 728 final.

⁶ SWD(2017) 69 final.

saavuttamisessa. Komissio päättää analyysinsä perusteella, että Tšekin makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.

- (3) Tšekki toimitti vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelmansa 25 päivänä huhtikuuta 2017 ja vuoden 2017 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2017. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten ERI-rahastoja koskevassa lainsäädännössä⁷ säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen asiaankuuluvia ERI-rahastoja koskevia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempia ohjeita kyseisten sääntöjen soveltamisesta⁸.
- (5) Tšekkiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2017 lähentymisohjelmassaan, että julkisen talouden rahoitusasema on suhdannekorjaamattomin luvuin ylijäämäinen vuosina 2016–2020. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 1,0 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään edelleen selvästi koko ohjelmakauden ajan. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen ennakoitaan supistuvan vähitellen siten, että se on 32,7 prosenttia vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Vaikka julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät riskit vaikuttavat pitkälti tasapainoisilta, julkisten investointien voimakas supistuminen vuonna 2016 (EU-rahastojen uuden syklin vuoksi) voi aiheuttaa odotettua suuremman julkisten investointien kasvun vuonna 2017. Komission kevään 2017 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan vuonna 2017 heikkenevän noin 0 prosenttiin ja vuonna 2018 –0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että Tšekin ennustetaan vuosina 2017 ja 2018 noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Tšekissä on pitkällä aikavälillä edelleen keskivaikeita julkisen talouden kestävyysliittyviä riskejä. Ne johtuvat ensisijaisesti ikääntymiseen liittyvien menojen – lähinnä terveydenhuolto- mutta myös eläkemenojen – ennakoidusta vaikutuksesta. Terveydenhuoltomenojen ennakoitu kasvu pitkällä aikavälillä herättää huolta sekä terveydenhuoltojärjestelmän hallintotavan että sen kustannustehokkuuden osalta, sillä järjestelmä perustuu pitkälti sairaalahoitoon, joka on avohoitoa kalliimpaa. Useat toimenpiteet ovat jo toteutuksen eri vaiheissa, mutta tuloksia ei ole vielä nähtävissä. Viime aikoina hyväksytyt tai suunnitellut toimenpiteet eläkejärjestelmän muuttamiseksi saattavat toteutuessaan johtaa julkisen talouden heikkenemiseen pitkällä aikavälillä. Ensiksi parlamentti hyväksyi lainsäädäntöä, joka antaa hallitukselle valtuudet mukauttaa eläkkeiden indeksointimekanismia joustavammaksi. Parlamentti myös käsittelee parhaillaan ehdotuksia lakisääteisen eläkeiän ylärajan asettamisesta 65 vuoteen ja eläkeiän säännöllisen

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320), 23 artikla.

⁸ COM(2014) 494 final.

tarkistusmekanismin käyttöönotosta. Käsiteltävänä on myös muita ehdotuksia, jotka koskevat muun muassa suotuisampaa eläkkeiden indeksointikaavaa ja sosiaalivakuutusmaksun eriyttämistä lasten lukumäärän mukaan.

- (7) Parlamentti hyväksyi tammikuussa 2017 finanssipoliittista vastuuta koskevan lain, jonka avulla pyritään puuttumaan Tšekin finanssipoliittikan suurimpiin puutteisiin; se näet todettiin hiljattain tehdyssä arvioinnissa EU:n heikoimmaksi. Sääntöjen täytäntöönpanoa valvovaa riippumatonta finanssipoliittista neuvostoa ei ole vielä nimitetty. Uusien toimenpiteiden täytäntöönpano on olennaisen tärkeää, jotta julkisen talouden kehiksestä tulisi tehokkaampi ja vakaampi.
- (8) Tšekissä on haasteita korruption ehkäisemisessä sekä julkisten hankintojen tehottomuudessa. Vaikka useita hallituksen korruptiontorjuntaohjelmaan liittyviä toimenpiteitä on jo toteutettu ja muita uudistuksia on vireillä, käytännössä korruptio ei aina johda syytetoimiin. Tšekin julkisten hankintojen käytäntöihin ei yleensä liity riittävästi kilpailua, mistä ovat osoituksena sellaisten menettelyjen suuri määrä, joissa tehdään vain yksi tarjous, ja sopimusten tekeminen ilman tarjouskilpailua, erityisesti IT-alalla. Riittämätön koulutustuki sekä yhdistettyjen hankintarakenteiden ja osaamiskeskusten puuttuminen heikentävät julkisten hankintojen ammattimaisuutta ja vaikeuttavat kustannustehokkuuden kannalta hyvän tuloksen saavuttamista. Oireellista on myös se, että laatu on hyvin harvoin tarjouskilpailujen ratkaisuperuste. Sähköisiin hankintamenettelyihin siirtymisessä on edelleen suuria haasteita. Sitä varten olisi muun muassa parannettava valtion omistamaa sähköisten hankintamenettelyjen alustaa (National Electronic Tool) ja selkeytettävä Tšekin sähköisillä hankintamarkkinoilla jo toimivien yksityisten palveluntarjoajien palveluihin sovellettavaa lainsäädäntökehystä.
- (9) Tšekin liiketoimintaympäristöä heikentävät raskas sääntelytaakka ja monet hallinnolliset esteet, jotka liittyvät erityisesti lupamenettelyihin ja veronmaksuihin. Hallitus esitteli syyskuussa 2016 rakennuslain muutosehdotuksen ja siihen liittyvän säädöksen, joiden tarkoituksena on nopeuttaa ja keventää rakennuslupien myöntämismenettelyä sisällyttämällä siihen ympäristövaikutusten arviointi. Muutosehdotus on parhaillaan parlamentin käsiteltävänä. Verosäännösten noudattamisesta yrityksille aiheutuvat kustannukset ovat edelleen EU:n keskiarvoa suuremmat. Puutteisiin kuuluu myös se, että verosäännöstöä muutetaan usein. Verosäännösten laiminlyönteihin puuttuminen kuuluu edelleen Tšekin viranomaisten ensisijaisiin tavoitteisiin, mutta niiden yksinkertaistamiseen ei ole juuri panostettu. Myöhemmin esitettävän tuloverolain tarkoituksena on yksinkertaistaa verosäännöstöä, mutta ehdotusluonnos ei ole vielä saatavilla.
- (10) Sähköisten viranomaispalvelujen käyttö on Tšekissä lisääntynyt vuodesta 2015, mutta on edelleen EU:n tasolla tarkasteltuna vähäistä. Tšekin viranomaiset ovat toteuttaneet toimenpiteitä sähköisten viranomaispalvelujen saatavuuden parantamiseksi, mutta monet niistä ovat vielä kesken eikä kaikkia ole vielä aloitettu. Vastuu palvelujen käyttöönotosta jakautuu useiden ministeriöiden kesken, ja sidosryhmien mukaan yhteistyö eri sektoreiden välillä on rajallista.
- (11) T&K-intensiteetti on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti, mutta T&K-toimien tulosten laatu ei ole parantunut vastaavalla tavalla. T&K-järjestelmän hallinnon uudistukset jatkuvat, mutta niiden täytäntöönpano on vielä kesken. Hallitus hyväksyi helmikuussa 2017 uuden arviointimenetelmän (Metodika 17+), jonka tarkoituksena on lujittaa menettelyjä rahoituksen myöntämiseksi perustutkimukseen ja soveltavaan tutkimukseen. Yhteyksiä tiedemaailman ja elinkeinoelämän välillä on pyritty

vahvistamaan toteuttamalla erilaisia toimenpiteitä, jotka perustuvat Tšekin innovointialustojen jäsentävään vaikutukseen.

- (12) Oppimistulokset ovat yleensä ottaen hyvät, mutta perustaidot ovat heikentyneet. Oppilaiden sosioekonominen tausta vaikuttaa suorituksiin voimakkaasti. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien ja erityisesti romanien heikot oppimistulokset ovat selkeä huolenaihe. On arvioitu, että hyvin suuri osa romanilapsista keskeyttää koulunkäynnin. On hyväksytty huomattava määrä osallistavaa koulutusta koskevia lainsäädäntö- ja hallintotoimia, joiden täytäntöönpano on nyt alkamassa. Näiden toimien odotetaan edistävän koulutustasoon ja oppimistuloksiin liittyvän kuilun kaventamista romanilasten ja muiden lasten välillä. Parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2016 koulutuslain muutoksia, joilla viimeinen esikouluvuosi sisällytetään oppivelvollisuuteen ja varmistetaan, että sitä nuoremmilla lapsilla on oikeus tarhapaikkaan. Koulutusjärjestelmän piirissä ilmenevä epätasa-arvo muodostaa kuitenkin esteen, joka vaikeuttaa inhimillisen pääoman kehittämistä ja heikentää myös myöhemmin elämässä työmarkkinoilla saavutettavia tuloksia. Opettajien työtehtävien lisääntyminen ja opettajien ikääntyminen tarkoittaa, että opettajan ammatin houkuttelevuus on edelleen haaste. Tämä johtuu osittain verrattain pienistä palkoista, vaikka palkkoja onkin viime vuosina nostettu. Hallitus on vihdoinkin monien lykkäysten jälkeen hyväksynyt opettajien ja pedagogisen henkilöstön uuden urajärjestelmän, jonka avulla pyritään lisäämään ammatin houkuttelevuutta. Opettajien täydennyskoulutusmahdollisuuksia kehitetään huomattavien EU-varojen turvin. Ammatillinen koulutus liittyy erityisesti sekaryhmien opettamiseen ja osallistavaan koulutukseen. Korkeakoulutus uudistus hyväksyttiin parlamentissa tammikuussa 2016, ja nyt on seurattava sen tuloksia. Suunnitteilla on myös korkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistus.
- (13) Tšekin työttömyysaste on edelleen alentunut. Työmarkkinaolosuhteiden kiristymisen vuoksi työnantajien on entistä vaikeampi rekrytoida työntekijöitä. Puutteita olisi edelleen varaa parantaa lisäämällä aliedustettujen ryhmien, kuten pienten lasten äitien, matalan osaamistason työntekijöiden ja romanien, osallistumista työmarkkinoille. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien osallistumista työmarkkinoille voitaisiin edistää lisäämällä julkisten työvoimapalvelujen kenttätöimintää ja aktivointikapasiteettia ja toteuttamalla asianmukaista ja kohdennettua työmarkkinapolitiikkaa ja yksilöllisiä palveluja. Pienten lasten äitien osallistumista työmarkkinoille vaikeuttavat jatkuva pula etenkin alle 3-vuotiaille tarjolla olevista kohtuuhintaisista ja laadukkaista päivähoitopalveluista ja pitkät vanhempainvapaa-oikeudet sekä se, että vanhemmat käyttävät joustavia työaikajärjestelyjä rajallisesti ja että isät eivät juuri käytä oikeutta vanhempainvapaaseen. Viime vuosina on toteutettu jonkin verran toimenpiteitä näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Matalan osaamistason työntekijöiden työmarkkinatulokset ovat silti erityisen heikkoja kaikkiin muihin ryhmiin verrattuna. Parlamentti käsittelee parhaillaan sosiaalista asuntotarjontaa koskevaa säädöskehystä, jossa on tarkoitus määrittää kansalliset normit ja kohderyhmät.
- (14) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Tšekin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2017 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Tšekille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tšekin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja

ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

- (15) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo, että Tšekin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaa vuosina 2017 ja 2018 toimia, joilla se

1. varmistaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys ottaen huomioon erityisesti väestön ikääntymisen; parantaa julkisten menojen vaikuttavuutta erityisesti torjumalla korruptiota ja julkisten hankintojen tehottomia käytäntöjä;
2. poistaa kasvun esteet erityisesti sujuvoittamalla rakennuslupien myöntämismenettelyjä ja jatkamalla yritysten hallintorasituksen keventämistä keskeisten sähköisten viranomaispalvelujen käyttöönoton avulla, parantamalla T&K-toiminnan laatua ja edistämällä aliedustettujen ryhmien työllisyyttä.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*